

N.F.S. Grundtvigs prædiken septuagesima

Taler

Nikolai Frederik Severin Grundtvig 24. januar 1864
Forfatter, teolog, digter

Dato**Sted**

Vartov Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 20, vers 1-16

1 Lignelsen om Arbejderne i Vingaarden er i det hele et uheldigt Valg til et
Søndags-Evangelium; thi hverken er denne Lignelse os forklaret af Herren selv,
saaledes som Lignelsen om Sædemanden, og om Klinten i blandt Hveden, heller
ikke er den klar i sig selv, som Lignelsen om den forlørne Søn og om den
5 barmhjærtige Samaritan, men det er tvært imod den dunkleste af alle de
Lignelser, vi har optegnede efter Herrens Mund, saa ingen har endnu kunnet
give os en tilfredsstillende Forklaring; men vi maa alle gjætte derpaa og ved
Enden tilstaa, at helt vil det dog ikke slaa til, hvad det maa med alle Herrens egne
Lignelser, der ikke kan halte som vores.

10

Jeg anser det saaledes vel sikkert nok, at Lignelsen angaar ikke, som man for det
meste har ment, Præstekald og Bispekald i det enkelte, men Folkenes evangeliske
Kald i det hele, eller Guds Naades Husholdning i Tidens Løb, da Herren først
kaldte Abrahams, Isaks og Jakobs eller Israels Folk, og siden det ene Hedning-
15 Folk efter det andet, til Arbejdsfolk i hans Vingaard; thi saaledes læser vi hos
Profeten Esaias (5): den Herre Sebaots Vingaard er Herrens Hus, og Juda-
Mennesket er hans elskelige Plantning; og i Lignelsen om de Vingaardsmænd,
der ikke vilde lade Vingaardens Herre nyde godt af dens Frugt, siger Herren selv,
at Vingaarden skal lejes ud til andre, som vil det; men hverken kan vi dog med
20 Sikkerhed sige, hvad det var for Hedning-Folk, Herren mente med de fire Hold,
som lejedes under Dagens Løb, ikke heller forklare, at de forestilles som alle
samlede til Enden, da Lønningen uddeles først til de sidste og sidst til de første; og
endelig er det vanskeligt at fatte, hvad det kunde være for en fælles Løn i
Himmerig, som ikke kunde tilfredsstille alle, og som dog selv de misundelige
25 kunde beholde.

Dog saa meget er altid sikkert nok paa den ene Side, at hvem der hører til de

Folk, som godvillig har modtaget Vorherres Jesu Kristi Evangelium, og som
30 med Kraft arbejder paa at forplante det og meddele dets Velsignelse, de hører
ogsaa til de Arbejdsfolk, som Husbonden i Lignelsen lejede under Dagens Løb;
og det er lige saa sikkert paa den anden Side, at hvor Misundelsen endnu finder
Sted, der sattes det evige, salige Liv, som kun kan være Kjærlighedens Frugt. Saa
vi slutter rettelig, at de kristelige Arbejdere i Ordet og Lærdommen, lige saa lidt i
35 det store som i det smaa, kan fortjene Himmerig med deres gode Gjerninger,
som Herren lærte sine Disipler: naar I har gjort alt, hvad I er beskikkede til, da
siger: nu er vi Tjenere til ingen Nytte, thi vi har gjort, hvad vi skulde; og som
Husbonden i Lignelsen sagde til den misfornøjede Tjener, som pukkede paa sit
møjsommelige Arbejde: tag hvad dit er og gak!

40

Tænker vi nu, som vi skal, nærmest paa det Folk, som vi tilhører, da ser vi strax,
at er vi blandt Herrens kjendelige Arbejdsfolk, da er vi, om ikke de allersidste,
saa dog sikkert de næstsidste, da det er først ganske nylig, vi har begyndt at tage
virksom Del i Vingaardens Røgt, i Evangeliets Udbredelse og i Menigheds-
45 Livets Oplysning og Opvæxt til at bære Saligheds-Frugter; men da vi dog har
begyndt, saa er vi ogsaa sikkert kaldte dertil af den Herre, uden hvem vi selv kan
slet intet gjøre, slet intet mægte til Embeds-Gjerningen ved Kristi Legems
Opbyggelse. Og vi kan derfor ikke tvivle om, at jo Herrens Velsignelse vil følge
os til Enden under vort Arbejde Paa hans Gjerninger, som har baade Magt og
50 Vilje til at fuldføre den gode Gjerning, som han har begyndt hos os; og vi har
derfor den Trøst af Lignelsen i Dagens Evangelium, at Lønnen skal ikke regnes
enten efter den korte Tid eller den ringe Møje, som vi kan anvende, da den
gavmilde Herre vil give de sidste ligesom de første, og begynde med at lønne de
sidste.

55

Hvad nu endelig Folke-Lønnen angaar, som først stal uddeles om Aftenen og
først tildeles de sidste, da er det allerede heraf klart, at derom i Tidens Løb kun
kan tales spaadomsvis, og da det maa være en Løn, som ogsaa kan modtages og
beholdes af de misundelige, saa kan den ikke være af hjærtelig Art eller til
60 Hjærtens Glæde, men kun af aandelig Art, til Lys og Glans, og herpaa henviser
ogsaa det eneste sikre Spaadoms-Ord, vi derpaa kan anvende, nemlig Profeten
Daniels mørke Tale om Endens Tid (12), hvor det hedder: „de forstandige skal
skinne med himmelsk Glans, og de, som førte mange til Retfærdighed som
Stjærnen evindeligt og altid”. Og det er forstaaeligt nok, at naar Jorden fyldes
65 med den enbaarnes Herlighed, da maa den kaste himmelsk Glans paa de
Folkefærd, som ikke blot laante ham Herberg i hans fornedrede Skikkelse, men

avlede ham Medarbejdere, som paa deres Tungemaal forkyndte hans Dyder og dyrkede med ham den aandelige Vingaard, som skal bære Druer til den ny Kalk i Faderens Rige.

Om denne Straalekrans, som ved Enden bier de frivillige Arbejdsfolk i Herrens Vingaard, vil vi dog ingenlunde glemme eller overse den Velsignelse, som i Tidens Løb følger med Arbejdet selv i Herrens Tjeneste; thi den falder ikke blot som oplivende Solskin og som Himlens Dug og Regn paa Guds Plantning, men ogsaa paa Arbejds-Folkene, som Israels Historie klarlig viser, hvorigjennem Himlens Gud ogsaa aandelig lod sin Sol opgaa over onde og gode, og lod regne over retfærdige og uretfærdige. Og det kan vi saa meget mindre glemme eller overse, som det ingensteds har vist sig klarere end hos os, at ingen fattes sin Løn, som læsker en Jesu Disipel kun med en Drik Vand, fordi han er en Disipel, og hvor det sikkert nu og herefter, da Herren ogsaa har lejet os til Arbejds-Folk i hans Vingaard, vil føles endnu dybere og gladere end hos Israel i det hele, at Herrens Velsignelse følger med hans Kald og udstrækker sig glædelig til hele Folket, fordi det er et Hjærte-Folk, hvis Hu staar til Fred og Glæde, som Guds enbaarne Søn netop kom til Jorden for at skjænke Menneskens Børn, vist nok i langt højere Grad og af langt renere Art, end alle i vort eller noget Land vil eftertrægte eller paaskjønne, men som Vorherre Jesus Kristus dog skjænker hvert Folk af det bedste Slags, som de efterspørge og kan modtage, hvor han kommer hen, finder Medarbejdere og faar Lov til frit i Faderens Ord og Faderens gode Gjerninger at aabenbare sin Herlighed, som han havde hos Faderen, for Verden blev, og vil dele med alle sine evindelig.

Derfor held os med hele det hjærtelige Folk og menneskelige Rige, som vi tilhøre, at Herren ogsaa har kaldet os til Arbejdere i hans Vingaard! thi ingensteds har han fundet et bedre Fristed og ingensteds vil det derfor gjenlyde glædeligere i Folke-Hjærtet, hvad Englene sang for hans Vugge: Fred over Jorden og Velbehag hos Mennesket! Amen, i Vorherres Jesu Navn, Amen!

Kilde

N. F. S. Grundtvigs Sidste Prædikener i Vartov Kirke 1861-72, et Udvalg ved C. J. Brandt, Vol 1. Kjøbenhavn: Karl Schønbergs Forlag, 1880. Digitalisering: Det Kgl. Bibliotek

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Den anden slesvigske krig 1864, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet, Septuagesima

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/n-f-s-grundtvigs-praediken-septuagesima>

110

115

120

125

130

135

140